



**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Duæ aliæ opiniones, quas refert Durandus. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

Scoti, practica est, ita etiam de scientia, quam Deus de se habet, & de aliis rebus iudicare debemus. Aliam verò rationem, quæ peculiariter probat, scientiam, quam Deus habet de creaturis, non esse practicam, art. illo 16. facile confutabimus. Nunc contra Scotum hæc sufficiant.

*Bassolis.
Sententia
Bassolis re-
fellitur.*

*Aristotel.
Quomodo
intellectus
speculati-
uus sit uni-
uersalium
prædictus
vere singu-
larium.*

*S.
Aristot.*

S. Thom.

Bassolis quoque absque fundamento practicam notitiam voluit solum appellari, quæ ex affectu priori circa finem dirigit ad alium affectum, vel ad opus. Cui enim cognitio synteresis in vniuersum, & prudentiæ cognitio singularis, quæ subito dicitur aliquid faciendum, in primis motibus verè sit practica, & non procedat ex affectu priori circa aliquem finem, frustra prædicta cōditio assignatur. Neque obstat quod Aristot. 6. Ethic. c. 1. dicit intellectum speculatiuum versari circa vniuersalia, practicum vero circa singulalia, hoc enim idè dixit, quia practicus solus intellectus versatur in consulatione de singularibus, speculatiuus verò in consideratione vniuersalium, ut plurimum, esse solet, hoc tamen non obest, quo minus practicus intellectus habeat sua vniuersalia principia, ad deducendas singulares conclusiones per prudentiā, sicut videtur tradidisse Arist. 3. de Anima cap. 8. text. 39. vbi sic ait, Ea vero ratio, quæ scientia tribuitur, non mouet, sed manet. Quibus intelligit, ut explicat S. Thomas, rationem speculatiuum, de practica verò subdit, Cum autem existimationem, & rationum alia sit vniuersalis, alia singularis: illa namque dicit, omne bonum boni ius est assequendum: hæc vero dicit, me esse bonum: hæc iam opinio mouet, non illa vniuersalis: quin potius amba mouent. Concedit ergo Aristot. rationem practicam circa vniuersalia etiam principia versari. Consonat autem S. Thomas 1. p. q. 79. art. 12. cum asserit rationem practicam discurre de rebus singularibus, & operationibus; & ad id principia vniuersalia habere.

CAPVT II.

*Dixit alia opinionēs, quas refert
Durandus.*

*2. sententia
Durand.*

*6.
Theologia
est simplici-
ter specula-
tiua ex fine.*

*Impugna-
tur.*

*3. sententia.
Theologia
nec specula-
tiua, nec
practica,
sed affecti-
ua.*

Secunda sententia sit, quam refert Durand. q. 6. Prol. nu. 7. quorundam, qui dicebant, Theologiam nostram esse speculatiuum simpliciter: non quia non versetur circa opera: sed quia scientia quæcunque denominationem simpliciter sumit ex fine præcipuo: finis autem Theologiæ est beatitudo nostra, quæ est cognitio speculatiua: ergo Theologia erit scientia speculatiua simpliciter. Hanc sententiam prolixius impugnat Durand. nobis autem sufficiat prima ratio, quam ipse affert. Quia scientia non est dicenda practica, aut speculatiua, nisi ex proprio actu quem elicit; qui si fuerit practicus, ipsa quoque scientia practica erit; etiam si disponat ad beatitudinem, ut ad finem consequendum: si verò sit speculatiuus, ipsa quoque speculatiua erit. Videndum ergo est, utrum actus, quem habet Theologia de rebus, quas tractat, sit practicus, an speculatiuus, vel vtriusque conditionis; ut inde colligamus, qualis sit ipse habitus Theologiæ. De quo quidem actu non satis consentiant Scholastici.

Tertia igitur sententia sit, quam idem Durand. refert q. illa 6. num. 14. aliorum, qui asseriebant, Theologiam neque esse practicam, nec speculatiuum, sed affectiuam; hoc est, quæ ad mouendum affectum ordinatur. Probant autem, quia præci-

puus finis illius est excitare amorem Dei, quem præcipue Theologia considerat: quod si est affectiuum, nec erit speculatiuum, nec practica: quia affectiuum pertinet ad voluntatem, practicum verò, & speculatiuum ad intellectum: sic refert Durand. hanc sententiam, cum suo fundamento. Eam verò docuisse videtur Egidius 4. p. Prolog. quæst. 1. qui affirmat tria hæc Theologiæ cōuenire: affectiuum, practicum, & speculatiuum: primum principaliter, reliqua duo improprie. Ratio autem illius est, quia scientia denominationem accipit à fine præcipuo: finis autem præcipuus Theologiæ est excitare affectum ad amorem.

Ego tamen non video, cur Theologia nostra non sit practica, nec speculatiua, etiam si sit affectiuum, hoc est, etiam si moueat affectum ad amorem: quia affectiuum non pertinet ad voluntatem, sed ad intellectum: id enim quod mouet affectum vel est intellectus, vel ad intellectum pertinet: ergo non repugnat eadem scientiam in intellectu esse æque practicam, & speculatiuam, simulque affectiuam. Ipsa enim consideratio, vel practica, vel etiam speculatiua interdum mouet affectum ad amorem rei, quam considerat: ergo affectiuum non distinguitur à practico, aut speculatiuo in cognitione. Eandem sententiam impugnat Scotus quæst. 4. Prolog. §. Quarta via. Censet enim Theologiam non posse dici affectiuam scientiam, si actiuum ponatur aliquid distinctum à practico: si verò idem esse dicatur, veram esse existimat. Hoc autem ideo asserit, quia putat praxim esse actum voluntatis, vel elicatum, vel imperatum: actum verò practicum intellectus, cognitionem, quæ mouet affectum, ut supra retulimus.

Verum cum praxis non sit tantum affectus voluntatis: nec practica cognitio semper sit illa, quæ mouet affectum: quia etiam speculatiua mouere potest, ut infra dicemus; nihil obest quo minus eadem scientia simul possit esse speculatiua, & affectiuum; sicut practica etiam, & affectiuum. Sententiam Egidij tradidisse videtur Albertus in 1. d. 1. art. 4. vbi docet, Theologiam esse affectiuam scientiam, sed non negat esse speculatiuam, & practicam: imo in Summ. 1. p. tract. 1. memb. 3. dicit esse practicam, quia circa opus virtutis versatur. Videtur autem practicam solum appellare, quia etiam si Deum consideret; considerationem tamen refert ad amorem: accipit verò praxim eo modo, quo Scotus: expressè tamen non negat esse speculatiuam. Nos autem dicimus, etiam si Theologia sit affectiuum scientia, dicendam esse nihilominus practicam, & speculatiuam, si alia conditiones non desint, de quibus postea dicemus.

CAP. III.

Quid senserit Henricus.

Quarta opinio sit Henrici in Summ. art. 8. q. 3. asserentis, Theologiam simpliciter esse speculatiuam, non negat esse practicam, neque expressè affirmat esse practicam, & speculatiuam simul, sed speculatiuam simpliciter vocat, quia licet ex parte dirigat ad actionem; cum tamen hoc ordinetur ad contemplationem, & speculationem Dei, quem putat esse præcipuum finem Theologiæ, simpliciter dicenda est; inquit ille, speculatiua, non practica: sicut contra, philosophia moralis, etiam si speculetur veritates: quia tamen speculati-

Egid.

*7.
Reiciitur.*

Scotus.

Eadem scientia potest esse speculatiua, & affectiuum, & practica simul.

Albert.

8.

*Henric.
Theologia est speculatiua simpliciter.*